

DRZEWO (LAS)

Grupa wiekowa: 4-latki

Czas trwania projektu: 4 tygodnie

Cele ogólne projektu:

- Budowanie wiedzy o lesie (w szczególności o piętrach lasu, roślinach i zwierzętach leśnych oraz cyklu życia drzew).
- Wzbogacanie dziecięcego słownika o pojęcia związane z lasem.
- Rozbudzanie zainteresowania życiem w lesie, zmianami zachodzącymi w przyrodzie wraz z porami roku.
- Rozwijanie umiejętności zdobywania informacji w odpowiednich źródłach.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania, nazywania i klasyfikowania gatunków roślin i zwierząt leśnych.
- Kształtowanie postawy szacunku wobec roślin i zwierząt.
- Kształtowanie odpowiednich zachowań w czasie wycieczek do lasu.
- Tworzenie warunków do samodzielnego poznawania rzeczywistości przyrodniczej poprzez obserwowanie, eksperymentowanie, eksplorowanie.
- Rozwijanie języka w aspekcie komunikacyjnym.

Główne idee:

- Rośliny w lesie tworzą piętra (CASUM 1).
- Piętra lasu są mieszkaniem dla wielu zwierząt (CASUM 2).
- Drzewa różnią się między sobą wyglądem korony, liści, kory i owoców (CASUM 3).
- W kasztanach, żołądziach i noskach klonowych ukryte są nasiona (CASUM 4).
- Drzewa gubią liście, aby przetrwać zimowe mrozy (CASUM 5).

Fakty – ciekawostki – opinie, czyli co nauczyciel powinien wiedzieć o temacie:

- Las jest zbiorem roślin. Najważniejszą rolę odgrywają w nim drzewa, które decydują o warunkach życia dla innych organizmów roślinnych i zwierzęcych. Drzewa zacieniają las, zmniejszając parowanie i zwiększając wilgotność powietrza, co służy jego niższym partiom. Rośliny w lesie tworzą cztery warstwy¹.

¹ <<http://www.eko.edu.lodz.pl/warstwy.htm>> [dostęp: 29.06.2013].

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

- Korony liściastych i iglastych drzew tworzą najwyższą warstwę lasu. Są świetnym miejscem do zakładania gniazd przez ptaki. Chronią je przed wiatrem i złą pogodą. W dziuplach gnieźdzą się np. sikory, szpaki i puszczyki².
- Drzewa są dla wielu gatunków ptaków najlepszym terenem do zdobywania pożywienia – owoców, nasion i owadów³.
- Podszyt to warstwa krzewów i młodych drzew. Warstwę tę tworzy najczęściej leszczyna, dziki bez, kruszyna albo wawrzynek wilczczyko. Korę młodych drzew oraz krzewów zamieszkuje wiele pajęczaków oraz różne owady. Krzewy i młode drzewa są schronieniem dla rzekotki drzewnej. Podszyt to także doskonałe schronienie dla saren, które w lesie czują się najbezpieczniej. Jesienią większość krzewów owocuje, dając pokarm ptakom. Nasiona krzewów rozprzestrzeniane są przez ptaki po całym lesie, powodując ich rozsiewanie⁴.
- Roślinność porastająca runo leśne zależna jest od ilości dochodzącego światła. Gdy światła jest dużo, roślinność runa jest bujna i zielona. W gęstych, zacienionych lasach ich miejsce zajmują mchy i porosty. Runo leśne zamieszkuje jeż, który buduje gniazda z mchu i suchych traw i żywi się dżdżownicami, owadami i jaszczurkami, które łatwo tam znaleźć. W warstwie zielonych roślin kryją się także borsuki i lisy, które budują nory. W płytkich norach żyje nornica, która żywi się nasionami, owocami i korą młodych drzew. Dzikie natomiast na mieszkanie wybierają cieniste, pełne błota zakątki⁵.
- Ściółka to ochronna warstwa gleby. Tworzą ją opadnięte liście, igliwie i kawałki kory. Warstwa służy ograniczeniu nadmiernego parowania wody i chroni przed obniżaniem się temperatury gleby. Żyje w niej dużo bakterii i grzybów. Dżdżownice i owady zamieszkujące ściółkę wciągają gnijące części roślin w głąb ziemi. Większymi mieszkańcami ściółki są krety, które żywią się dżdżownicami. Bardzo licznymi mieszkańcami ściółki są mrówki, których przysmakiem jest wydzielina gąsienicy motyla oraz żuki, które żyją w odchodach zwierząt roślinożernych⁶.
- Jesień i zima to dla drzew czas spoczynku. Liście drzew odpowiadają za odparowywanie wody. Dzieje się to dzięki aparatom szparkowym. Liście brzozy w ciągu jednego dnia mogą oddać do atmosfery nawet 70 litrów wody. Zimą tak silne odparowywanie mogłoby być dla rośliny niebezpieczne. Jesienią, kiedy skraca się dzień, doprowadzanie do liści wody zostaje zatrzymane. Drzewo, aby przetrwać zimę, wchodzi w stan spoczynku, a woda krąży tylko w pniu w niezbędnej dla drzewa ilości⁷.
- Igły pokryte są grubą warstwą skórki i substancji woskowej, która zabezpiecza je przed niskimi temperaturami, woda zaś jest z nich na okres zimy odprowadzana, by podczas mrozów nie doprowadzić do zamarznięcia i rozsądzenia igły. Dlatego drzewa iglaste rosnące w Polsce, z wyjątkiem modrzewia, nie zrzucają igieł na zimę⁸.

Propozycje aranżacji przestrzeni:

W sali mogą znaleźć się gałązki świerkowe poprzypinane do różnych elementów wnętrza. Na parapetach mogą stać koszyki wiklinowe oraz bukiety liści. W sali można umieścić duży kosz szyszek.

² Ibidem.

³ Ibidem.

⁴ Ibidem.

⁵ Ibidem.

⁶ Ibidem.

⁷ <<http://www.artykul.com.pl/dlaczego-drzewa-zrzucaja-liscie-na-zime/>> [dostęp: 29.06.2013].

⁸ Oficjalna strona Lasów Państwowych <<http://www.lasy.gov.pl/zakladki/aktualnosci/jesienne-liscie/>> [dostęp: 29.06.2013].

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Centrum Badawcze na starcie⁹:

W Centrum Badawczym znajdować się będą liście do suszenia, kasztany i żołądźcie do tworzenia ludków, kawałki kory drzew. Będzie tam także wiele książek – atlasów drzew, roślin, zwierząt, grzybów.

Propozycje wycieczek badawczych i wizyt ekspertów:

- wycieczka do parku
- wycieczka do lasu
- wycieczka do leśniczówki lub wizyta eksperta – leśniczego

Do poczytania dzieciom:

- Czesław Janczarski, *Kto w lesie mieszka*, [w:] Anna Ożyńska-Zborowska, *Antologia literatury dla najmłodszych. Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj...*
- Czesław Janczarski, *W lesie*, [w:] Anna Ożyńska-Zborowska, *Antologia literatury dla najmłodszych. Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj...*
- Maria Kownacka, *Jeż*, [w:] Anna Ożyńska-Zborowska, *Antologia literatury dla najmłodszych. Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj...*
- Małgorzata Strzałkowska, *Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II*, wiersz *Drzewo*
- Małgorzata Strzałkowska, *Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II*, wiersz *Wyprawa*
- Ewa Szelburg-Zarembina, *Wiewiórka*, [w:] Anna Ożyńska-Zborowska, *Antologia literatury dla najmłodszych. Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj...*
- Danuta Wawiłow, *Dzieci w lesie*, wiersz *Dzieci w lesie*
- Wojciech Widłak, *Pan Kuleczka*, opowiadanie *Słońce*
- Hanna Zdzitowiecka, *Jeż*, [w:] Anna Ożyńska-Zborowska, *Antologia literatury dla najmłodszych. Patataj, patataj, pojedziemy w cudny kraj...*

Inne materiały do wykorzystania podczas realizacji projektu:

- Camille Saint-Saëns, cykl utworów *Karnawał zwierząt*
- nagranie z odgłosami lasu
- film *Adibu. Misja Ziemia*, odcinek 31: *Dlaczego jesienią spadają liście?*
- film animowany *Rodzina Pytalskich*, odcinek: 12 *Dlaczego liście opadają?*
- Antonio Vivaldi, *Cztery pory roku: Jesień*

⁹ W drugim i trzecim tygodniu w Centrum będą pojawiać się nowe przedmioty do przeprowadzania samodzielnych doświadczeń (np. po sadzeniu kasztanów i żołądźcie mogą znaleźć się w sali doniczki lub pojemniki, w których dzieci mogą przygotowywać własne sadzonki).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ **TYDZIEŃ 1**

W pierwszym tygodniu odbywają się zajęcia wprowadzające w tematykę projektu. Mają one pobudzić zainteresowanie tematem oraz pokazać nauczycielowi stanu wiedzy i doświadczeń oraz zasobu słownictwa dzieci.

Podczas tego tygodnia dzieci pomagają nauczycielowi dekorować salę, tworzyć Centrum Badawcze, budują kącik czytelniczy, przeglądają książki, słuchają tekstów czytanych przez nauczyciela, wykonują prace plastyczne zainspirowane tematem projektu. Zapoznają się z piosenką.

W tym tygodniu pojawia się w sali beczka słów, a dzieci z pomocą nauczyciela budują siatkę pytań. Jednocześnie nauczyciel autonomicznie dokonuje wyboru pozostałych form aktywności dzieci z poniższej tabeli. Zadania w tabelach 1 i 3 zostały uporządkowane według dziesięciu modułów: język, matematyka, badanie, konstrukcje, formy plastyczne, muzyka, teatr, ruch, zdrowie, współpraca.

Tabela 1. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w pierwszym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, MUZYKA	3.1, 8.4, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Słucha nagrania, rozpoznając miejsce, z którego pochodzą dźwięki. Poszukuje elementów związanych z lasem i opowiada o nich. 	<p>Podróż do lasu</p> <p>Dzieci wchodzi do sali przystrojonej szyszkami i świerkowymi gałązkami. Kładą się na dywanie. Nauczyciel prosi, by zamknęły oczy i mówi, że zabiera je w podróż niespodziankę. Najpierw dzieci wsłuchują się w nagranie przedstawiające dźwięki lasu. Po zakończeniu odtwarzania opowiadają o tym, dokąd w swej wyobraźni wybrały się na wycieczkę. W różnych miejscach sali ukryte zostały przedmioty związane z lasem: szyszki, kamienie, liście, kasztany, żołądź, gałązki. Nauczyciel prosi dzieci, by rozejrzały się po sali i poszukały takich rzeczy, które spotkały na wycieczce. Dzieci opowiadają o odnalezionych przedmiotach. Nauczyciel wymienia nazwy kolejnych przedmiotów, prosząc dzieci o wyodrębnianie głosek w nagłosie i wygłosie.</p>	<p>Przedmioty związane z lasem należy ukryć przed zajęciami, tak aby dzieci o nich nie wiedziały.</p>	<p>Nagranie z odgłosami lasu, przedmioty związane z lasem: szyszki, kamienie, liście, kasztany, żołądź, gałązki i inne.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, BADANIE	3.1, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje przedmioty za pomocą dotyku. Opowiada o kasztanach i żołądździach. 	<p>Kasztany i żołądździe</p> <p>Dzieci siedzą w kole, na dywanie leży worek kasztanów i żołądździ. Jedno z dzieci, nie zaglądając do worka, próbuje za pomocą dotyku odgadnąć, co w nim jest. Gdy dzieci odgadną zagadkę, nauczyciel rozsypuje kasztany i żołądździe na podłodze, a dzieci mogą swobodnie się nimi bawić.</p>	<p>Jeśli to możliwe, w worku powinny znaleźć się kasztany w skorupce, bez skorupki, żołądździe w czapeczce i bez, tak by dzieci mogły zaobserwować ich różnorodność. Nauczyciel namawia dzieci do obserwowania i zadawania pytań.</p>	<p>Worek kasztanów i żołądździ w skorupkach i czapeczkach oraz bez nich.</p>
JĘZYK, BADANIE	3.3, 4.2, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Używa szkieł powiększających do obserwowania liści. Opowiada o wyglądzie liści. Porównuje kształty liści. Klasyfikuje liście według wielkości. Odrysowuje liście. 	<p>Liście</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji różne rodzaje liści. Używając lupy, przyglądają się budowie i strukturze poszczególnych liści. Opowiadają o nich. W miarę możliwości określają gatunki drzew, z których pochodzą. Do zadań dzieci należy np.: porównywanie kształtów liści, układanie liści od najmniejszego do największego, odrysowywanie liści metodą frottage (pocieranie ołówkiem po kartce ułożonej na liściu). Nauczyciel pyta dzieci: <i>Jak myślicie, dlaczego liście spadają z drzew?</i> Zapisuje lub nagrywa wypowiedzi dzieci.</p>	<p>Ćwiczenie ma na celu zweryfikowanie dziecięcej wiedzy. Zachowanie wypowiedzi dzieci pomoże pod koniec projektu zaobserwować zmiany w ich wiedzy.</p>	<p>Różne rodzaje liści, kartki, kredki, ołówki.</p>
JĘZYK, BADANIE, RUCH	3.1, 3.3, 4.2, 5.4, 6.2, 6.3	<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczy w wycieczce do lasu. Obserwuje las i poszukuje ciekawych znalezisk. Przynosi z lasu skarb i o nim opowiada. 	<p>Wyprawa po skarb</p> <p>Dzieci wybierają się na wyprawę po skarby lasu. Zbierają wszystko, co może przydać się podczas projektu: liście, kamyczki, igliwie, szyszki, gałązki, żołądździe, kasztany. Każde z dzieci z wyprawy ma przynieść sobie jeden skarb, np. coś nietypowego, czego jeszcze nie widziało, co chciałoby zbadać, o czym chciałoby dowiedzieć się więcej. Dzieci mają do dyspozycji aparaty fotograficzne. Jeśli ich znaleziska są zbyt duże, by zabrać je do przedszkola, fotografują je. Po powrocie dzieci opowiadają o lesie, nauczyciel zachęca je do stawiania pytań. Dzieci wymyślają, czego chciałyby się dowiedzieć o swoim znalezisku – nauczyciel zapisuje wszystkie pytania i opowiadania dzieci.</p>		<p>Koszyki lub plecaki na skarby, lupy, aparaty fotograficzne.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, BADANIE	3.3, 4.2, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> • Obserwuje i opowiada o przedmiotach przyniesionych z lasu. • Suszy liście. 	<p>Dary lasu – suszenie liści</p> <p>Dzieci z nauczycielem wysypują wszystkie przyniesione z wycieczki dary lasu. Nauczyciel przynosi także książki o lesie, drzewach, roślinach i zwierzętach. Dzieci otrzymują lupy i przyrządy badawcze (kartki, sznurki, pisaki). Zadanie polega na swobodnym badaniu przez dzieci przyniesionych darów lasu. Dzieci obserwują je, odrysowują, odszukują w książkach podobne rośliny. Dzieci zastanawiają się, co można zrobić, by liście zostały w sali przez zimę. Nauczyciel proponuje dzieciom suszenie liści. Pyta, jak to zrobić. Każde z dzieci dostaje gazetę i pomiędzy jej kartki wkłada liście, ostrożnie zamyka gazetę i odkłada ją, przyciskając ciężkim elementem (np. książką).</p>	<p>Nauczyciel w międzyczasie może wytłumaczyć dzieciom, co się stanie, jeśli liście nie zostaną odpowiednio obciążone, schowane do gazet. Dla eksperymentu można kilka liści zostawić bez takiego przygotowania.</p>	<p>Dary lasu, książki o lesie, drzewach, roślinach i zwierzętach, lupy i przyrządy badawcze (kartki, sznurki, pisaki), gazety.</p>
JĘZYK, BADANIE	3	<ul style="list-style-type: none"> • Opowiada o tym, co słyszy. • Opisuje wrażenia czuciowe. • Opisuje i nazywa zapachy. 	<p>Poznajemy las</p> <p>Dzieci poznają las, angażując wszystkie zmysły. Dzieci stoją w okręgu i zamykają oczy na kilka minut, próbują wsłuchać się w odgłosy lasu. Następnie nauczyciel zadaje dzieciom pytanie: <i>Co słyszeliście?</i> W kolejnej części dzieci dotykają drzew, próbują je obejmować. Nauczyciel zadaje im pytania: <i>Co czujecie? Jakie są drzewa?</i> I proponuje: <i>powąchajmy las</i>. Dzieci spacerując, wachają. Nauczyciel zadaje pytanie: <i>Jak myślicie, skąd płyną zapachy?</i></p>	<p>Zabawa przeprowadzana jest w lesie lub parku.</p>	
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2, 3.3	<ul style="list-style-type: none"> • Zadaje pytania związane z tematyką zajęć. 	<p>Tworzenie siatki pytań na temat lasu</p> <p>Dzieci z pomocą nauczyciela przypominają sobie, jakie pytania zadawały we wcześniejszych dniach. Nauczyciel pyta dzieci, czy wiedzą, gdzie należy szukać odpowiedzi, jak zadawać pytania itd.</p>	<p>Element obowiązkowy realizowany trzeciego lub czwartego dnia trwania projektu. W centrum arkusza nauczyciel zapisuje słowo LAS, a dookoła pytania zadawane przez dzieci (słowa, zdania + symbole). Warto obok pytania dziecka zapisać imię autora.</p>	<p>Arkusze szarego papieru, flamastry.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK	1.1, 3.1, 3.2	<ul style="list-style-type: none"> Używa wyrażeń z beczki słów podczas wypowiedzi. 	<p>Beczka słów Nauczyciel zapisuje z dziećmi nowe dla nich wyrazy (słowa z symbolami) związane z tematem. Dzieje się to przez cały czas trwania projektu. W ten sposób powstaje zbiór słów poszerzających słownictwo czynne i bierne dzieci.</p>	<p>Element obowiązkowy Nowe wyrazy można zapisać na kolorowych kartkach i przykleić do beczki.</p>	<p>Duży arkusz szarego papieru z naszkicowaną beczką, różnokolorowe kartki.</p>
MATEMATYKA	13.1, 13.3	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy zbiór kasztanów i żołądździ. Liczy kasztany i żołądździe. Uczestniczy w zabawach ruchowych. 	<p>Zabawa orientacyjno-porządkowa – zbieramy skarby Na dywanie zostają rozsypane kasztany i żołądździe. Dzieci chodzą po sali, wysoko podnosząc kolana tak, aby nie podeptać rozsypanych skarbów. Na sygnał nauczyciela (podniesione karty z rodzajem i liczbą skarbów) zbierają do swojego pojemnika odpowiednie owoce, np. jeden kasztan, trzy żołądździe, pięć kasztanów, sześć żołądździ. Dzieci wraz z nauczycielem sprawdzają, czy udało im się zebrać odpowiednią liczbę skarbów. Następnie nauczyciel wskazuje następne dwie karty i dzieci muszą zdecydować, czy wysypać skarby z pudełka, czy dołożyć lub odjąć już zdobyte. Zabawę można powtarzać dowolną liczbę razy.</p>	<p>Nauczyciel podnosi zawsze dwie karty: jedna z wybraną liczbą kropek, druga z symbolem żołądździa lub kasztana.</p>	<p>Plastikowe pojemniki np. po jogurtach, kasztany i żołądździe, kartki z kropkami przyklejonymi jak na kostce, ilustracja kasztana i żołądździa.</p>
RUCH	5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> Biegnie slalomem, omijając przeszkody. Poznaje kasztany za pomocą dotyku (stopami). 	<p>Ścieżka z kasztanów Na dywanie rozłożone są szarfy tak, aby tworzyły ścieżkę do pokonania – slalom. Dzieci rozsypują kasztany w obwodach szarף, a następnie ustawiają się na linii startu i po kolei pokonują trasę. W drugiej części zabawy z kasztanów dzieci usypują prostą i krótką ścieżkę, a następnie próbują przejść po kasztanach, utrzymując równowagę. Jeśli zabawa odbywa się w sali, można zaproponować dzieciom ściągnięcie butów i skarpetek. Dzieci ustawiają się na początku ścieżki i, asekurowane przez nauczyciela, próbują przejść. Na końcu nauczyciel pyta o wybrane cechy kasztanów.</p>	<p>Można utworzyć dwie trasy i przeprowadzić zawody grupowe. Nauczyciel zwraca szczególną uwagę na bezpieczeństwo dzieci podczas przechodzenia na boso przez ścieżkę sensoryczną.</p>	<p>Dużo kasztanów, szarfy, linia startu.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA	4.2, 13.1	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikuje przedmioty według rodzaju. W różny sposób sprawdza, których przedmiotów jest więcej. 	<p>Bałagan</p> <p>Dzieci otrzymują duży worek, w którym są pomieszczone kasztany i żołądź. Zadaniem dzieci jest posegregowanie ich w dwóch miskach. Następnie nauczyciel prosi, aby dzieci spróbowały określić, który zbiór zawiera więcej elementów. Jeśli dzieci oszacują za pomocą wzroku, których przedmiotów jest więcej, nauczyciel prosi: <i>Policz</i> i pomaga w wymienianiu kolejnych liczebników. Na końcu pyta: <i>Ile jest kasztanów? Ile jest żołądź?</i> Po wielu próbach nauczyciel demonstruje sposób sprawdzenia poprzez układanie w szeregu kasztanów, a pod nim żołądź, tak by owoce układały się jeden pod drugim.</p>		Worek, jak największe kasztany (17 szt.), żołądź (19 szt.).
BADANIE, JĘZYK, MATEMATYKA	4.2, 13.4, 14.1, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Dopasowuje kształty liści do ich pomniejszych konturów. Odtwarza kolejność ilustracji. 	<p>Kształty liści</p> <p>Dzieci otrzymują karty pracy z pomniejszymi konturami liści. Oprócz tego mają do dyspozycji zebrane przez nauczyciela liście z różnych drzew. Ich zadaniem jest wybrać spośród przyniesionych przez nauczyciela liści podobne kształtem. Dzieci próbują nazwać drzewa, z których pochodzą liście. Nauczyciel układa liście w różnej kolejności. Dzieci starają się odtworzyć wzór.</p>	Dla utrudnienia po chwili można odwrócić dzieciom karty pracy – wtedy kolejność liści we wzorze się zmieni.	Karty pracy nr 1, liście pochodzące z różnych drzew.
FORMY PLASTYCZNE, JĘZYK	3.1, 3.3, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> Opowiada o lesie. Maluje las. 	<p>Malujemy las</p> <p>Nauczyciel wprowadza dzieci w temat, pytając: <i>Czy wiecie, co to jest las? Co wiecie i możecie o nim powiedzieć?</i> Dzieci malują las tak, jak go pamiętają lub jak go sobie wyobrażają. Później opowiadają o swojej pracy, dzielą się opowieściami na temat lasu i przygód, które ich tam spotkały.</p>		Kartki formatu A3, farby plakatowe lub temperowe, miękkie, średniej wielkości pędzle, kubeczki, podkładki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE, WSPÓŁPRACA	9.2	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje pracę plastyczną z odbitych w farbie liści. 	<p>Stemple z liści</p> <p>Dzieci w grupach kilkuosobowych tworzą pracę z odbitych w farbie liści. Każda z grup dostaje kartkę wielkości połowy brystolu oraz podstawki wypełnione wyciśniętymi z tubki farbami (gęstymi). Dzieci za pomocą pędzla nakładają farbę na liść, a następnie odbijają pomalowane liście na arkuszu papieru. Gdy zapełnią stemplami dużą część kartki, domalowują do liści pnie, tworząc np. leśny krajobraz.</p>	Zamiast tworzenia lasu można zaproponować dzieciom projektowanie sukni Pani Jesieni stemplami z liści.	Liście o różnych kształtach i wielkościach, farby w tubach, pędzle, arkusze brystolu.
JĘZYK, MATEMATYKA, FORMY PLASTYCZNE	3.1, 9.2, 13	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje figury geometryczne i nazywa je. Klasyfikuje przedmioty według rodzaju. Tworzy pracę plastyczną z figur. 	<p>Las z figur geometrycznych</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji trójkąty i koła wycięte z różnych odcieni zieleni oraz kwadraty i prostokąty wycięte z papierów brązowych. Nazywają figury i kolory, a następnie segregują je według rodzaju. Po uporządkowaniu figur dzieci wybierają te, których potrzebują do stworzenia geometrycznego lasu. Najpierw układają figury na kartce, a następnie przyklejają je.</p>	Można również w obrębie posegregowanych figur podzielić je ze względu na kolor.	Trójkąty i koła w różnych odcieniach zieleni, kwadraty i prostokąty z brązowych arkuszy papieru, kartki formatu A4, kleje.
KONSTRUKCJE, MUZYKA, RUCH	8.3, 10.1	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy instrument muzyczny według własnego pomysłu. Gra na wykonanym przez siebie instrumencie. 	<p>Kasztanowa orkiestra</p> <p>Dzieci według własnego pomysłu budują proste instrumenty muzyczne z wykorzystaniem kasztanów i żołądzi oraz pustych pojemników różnego rodzaju. Każde dziecko po skończonej pracy prezentuje dźwięk własnego instrumentu. Dzieci wykorzystują instrumenty do akompaniowania przy wybranej przez nauczyciela piosence, np. <i>Dary jesieni</i>.</p>		Puste pojemniki różnego rodzaju, taśmy klejące, folie samoprzylepne, papiery, gumki recepturki, kasztany i żołądździe, patyki, wstążki.
MUZYKA	8.1, 8.2, 8.3	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę <i>Dary jesieni</i>. Porusza się w rytm muzyki. Akompaniuje, grając na instrumencie. 	<p>Nauka piosenki <i>Dary jesieni</i></p> <p>Dzieci wysłuchują piosenki <i>Dary jesieni</i>, a następnie uczą się ją śpiewać. Dzieci mogą poruszać się w rytm piosenki, tańcząc z kolorowymi liśćmi lub akompaniować sobie, używając wykonanych przez siebie instrumentów.</p>		Tekst piosenki (załącznik 1), instrumenty muzyczne, liście.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA	8.2, 8.4	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha muzyki poważnej. • Porusza się w rytm muzyki. 	<p>Taniec liści do muzyki – Johann Strauss <i>Opowieści Lasku Wiedeńskiego</i> Dzieci tańczą do muzyki Johanna Straussa, trzymając w dłoniach liście. Akcentują muzykę, podrzucając je, dmuchając, by odleciały, podnosząc je i obracając się z nimi.</p>		Nagranie utworu Johanna Straussa <i>Opowieści Lasku Wiedeńskiego</i> , liście.
MUZYKA, RUCH	8	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w wycieczce do lasu. • Nagrywa usłyszane dźwięki. • Rozpoznaje kilka nagranych dźwięków. 	<p>Odgłosy lasu Dzieci wybierają się na wycieczkę do lasu. Ich zadaniem jest nagranie dźwięków lasu za pomocą aparatów fotograficznych. Dzieci muszą zachować szczególną ciszę, by dokładnie wsłuchać się w odgłosy lasu. Po powrocie do przedszkola odtwarzają swoje nagrania i próbują rozpoznać odgłosy.</p>	Przy tym ćwiczeniu można również wykorzystać dyktafony oraz telefony komórkowe.	Aparat fotograficzny.
RUCH, WSPÓŁPRACA	5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w zabawie ruchowej z wykorzystaniem chusty animacyjnej. 	<p>Zabawa leśnymi skarbami Dzieci stoją w kole wokół chusty animacyjnej. Na chuście każde z nich układa po jednym kasztanie, a następnie podnoszą chustę tak, by kasztany nie spadły, podrzucają je delikatnie, potem mocniej. Na zakończenie dzieci starają się tak ułożyć chustę, by wszystkie kasztany wypadły otworem znajdującym się w środku.</p>	W przypadku braku dostępu do chusty można wykorzystać dużą płachtę materiału lub grubszą folię malarską.	Chusta animacyjna, kasztany i żołądź.
RUCH	1.1, 1.2, 5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Rzuca kasztanem jak najbliżej celu. 	<p>Kasztanowe bule Na dywanie wytyczone jest koło (poprzez obręcz hula-hop, narysowanie kredą), z którego następnie nauczyciel rzuca „świnką” – żołądziem. Dzieci po kolei stają w kole i, rzucając, próbują umieścić swoją kulę – kasztana jak najbliżej „świnki” – żołądź. Wygrywa dziecko, które rzuci swoim kasztanem jak najbliżej żołądź.</p>	Przeciwko sobie mogą grać dwie drużyny lub mogą również współzawodniczyć dwie osoby, kilka osób. Dobrze jest, aby zabawa odbywała się na równej powierzchni.	Kasztany, żołądź, obręcz hula-hop lub kreda.

➤ TYDZIEŃ 2

W drugim tygodniu każdego dnia dzieci zapoznają się z jedną główną ideą związaną z tematem. Odbywa się to przy użyciu materiałów edukacyjnych na tablicy multimedialnej. Nauczyciel modeluje dialog QtA. Następnie wybiera z tabeli 2 co najmniej jedną aktywność badawczą związaną z omawianą ideą.

Główna idea 1. Rośliny w lesie tworzą piętra.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>drzewo>1)

Na ekranie widać ściółkę z igłami, piaskiem, szyszkami, kamieniami, gałązkami.

N: Co widzieliście?

D: To była ziemia.

N: Jasiu powiedział, że widział ziemię. Opowiedzcie o niej.

Jak wyglądała ta ziemia?

Element interaktywny – ściółka.

Po kliknięciu pojawia się runo – kontur niewysokich krzewów, paproć, krzew malin, muchomor, borowik, mrowisko, fioletowe dzwoneczki.

N: Co działo się teraz?

D: To krzaki. LUB Były grzyby.

N: Zauważyłeś krzewy. Opowiedz o nich. LUB Masz rację, widziałeś również grzyby. Co o nich myślisz?

Gdzie te rośliny i grzyby mogą rosnąć?

Element interaktywny – runo.

Pojawia się podszyt – kontur niskich drzew i wysokich krzewów, niski świerk, wysoki krzew leszczyny, jarzębina.

N: Co zauważyłeś?

D: To drzewa. LUB Urosła choinka.

N: Powiedziałeś, że to drzewa. Co jeszcze widziałeś? LUB Asia powiedziała o choince – to ważne. Tak naprawdę to drzewo nazywa się świerk. Co jeszcze zapamiętaliście?

Jak nazywa się to piętro lasu? LUB Jak naprawdę nazywa się choinka?

Element interaktywny – podszyt.

Po kliknięciu pojawiają się korony drzew – kontur lasu mieszanego, korona sosny, korona brzozy, korona dębu.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

N: Opowiedz, co widziałas.

D: Cały las. LUB Duże drzewa.

N: Ania mówi, że to był cały las. Opowiedzcie o nim. LUB Widziałeś duże drzewa. Opisz, jak wyglądały.

Co było w tym lesie?

Gdy na ekranie widać las z wyszczególnionymi elementami, dziecko poprzez kliknięcie na jeden z nich podświetla całe piętro, tak aby wyróżniało się z pozostałych. Gdy dotknie elementu z innego piętra, poprzednio dotknięte piętro przygasa i automatycznie podświetla się inne – wskazane przez dziecko.

Główna idea 2. Pietra lasu są mieszkaniem dla wielu zwierząt.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>drzewo>2)

Na ekranie jest las z wyraźnie zaznaczonymi piętrami. Wśród elementów przynależnych do poszczególnych pięter poukrywane są zwierzęta – pająk, żuk, mrówka, lis, sójka, sarna, wiewiórka, dzięcioł. Zadaniem dzieci jest odnalezienie zwierząt – kliknięcie na ukryte zwierzę, co spowoduje jego wyjście z kryjówki.

Elementy interaktywne:

- żuk – głowa wystaje zza kamienia,
- mrówka – schowana na dole ekranu pod liściem,
- lis – widać ryjek i nos wystające z nory,
- pająk – na pajęczynie,
- sarna – widać jej biały tył zza krzewu leszczyny,
- sójka – schowana na gałęzi dębu,
- dzięcioł – ukryty w liściach brzozy
- wiewiórka – schowana w dziupli.

N: Co widzieliście?

D: Szukaliśmy zwierząt.

N: Powiedziałeś, że szukaliście zwierząt w lesie. Opowiedz o tych poszukiwaniach.

Jakie zwierzęta widzieliście?

Główna idea 3. Drzewa różnią się między sobą wyglądem korony, liści, kory i owoców.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>drzewo>3)

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Na ekranie są cztery różne drzewa: brzoza, świerk, kasztanowiec, dąb.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

N: Co widzicie?

D: Drzewa.

N: Powiedzieliście, że na ekranie były drzewa. Opowiedzcie o nich.

Jakie to były drzewa?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na każdym z drzew widoczne są wyróżnione elementy, które można wskazać – kliknąć konkretny element, np. szyszkę, gałązkę świerkową, fragment kory konkretnego drzewa.

Po kliknięciu elementu pojawia się jego powiększenie. Po ponownym kliknięciu element pomniejsza się.

Elementy interaktywne – elementy charakterystyczne dla każdego drzewa:

- brzoza – orzeszek (drobne orzeszki ze skrzydełkami zebrane w podłużne owocostany), liść, fragment kory,
- świerk – szyszka, gałązka z igłami, fragment kory,
- kasztanowiec – kasztan, liść, fragment kory,
- dąb – żołędź, liść, fragment kory.

N: Co zauważyliście?

D: Widzieliśmy różne rzeczy z drzew.

N: Powiedziałeś, że widziałeś różne rzeczy z drzew. Jak to rozumiesz?

Co to były za rzeczy?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widać drzewa i rozsypane na ziemi elementy dla nich charakterystyczne – liście, owoce i kawałki kory. Zadaniem dzieci jest dopasowanie elementów do odpowiedniego drzewa przez przesunięcie ich nad to drzewo.

Główna idea 4. W kasztanach, żołędziach i noskach klonowych ukryte są nasiona.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>drzewo>4)

Na ekranie widać glebę, z której wyrasta dorosły kasztanowiec. Widać też rozłożyste korzenie drzewa pod ziemią. Na kasztanowcu są kasztany w kolczastych skorupkach.

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Z kasztanowca spada kasztan, zaraz potem spada drugi z drugiej strony drzewa. Łupinka kasztana leżącego po prawej stronie pęka, a ze środka wypada brązowe nasiono.

N: Co widzieliście?

D: Wypadł kasztan. LUB Nie wiem.

N: Zauważyłeś, że wypadł kasztan. Opisz dokładniej, jak to się stało. LUB Zobaczymy to jeszcze raz, a potem opowiesz, co to było.

Co to jest kasztan?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ziemi leży kasztan i jego łupina. Przebiega dzik, który wbija nasiono pod ziemię. Zaczyna padać śnieg, a następnie wschodzi słońce i śnieg się topi. Brązowa (zewnętrzna) skorupka owocu pęka, zaczyna padać deszcz, wychodzi słońce i z pękniętego boku kasztana wyrasta korzonek i łodyga, która przebija się przez powierzchnię ziemi. Po oddaleniu widać kasztan leżący na ziemi po stronie lewej, kasztanowiec na środku i wyrastające małe drzewo po prawej.

N: Co zauważyliście?

D: Wrosło drzewo. LUB Kasztan się zakopał.

N: Powiedziałeś, że wrosło drzewo. Opowiedz o tym. LUB To ciekawe – kasztan się zakopał. Opowiedz, jak to się stało?

Czy kasztan jest nasionem? LUB Z czego wyrosło to drzewo?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Pojawia się ekran, na którym po lewej stronie widoczny jest pionowy pasek z trzema ikonami: kasztana, żółędzia i noska klonowego. Dziecko może wybrać symbol nasiona, które chciałoby zasadzić. Po dokonaniu wyboru pojawia się ekran podobny do poprzedniego z kasztanowcem (widok drzewa w całości, moment upadku owocu/nasiona na glebę i dalej analogicznie). Scena jest podobna do poprzedniej: spadają zawsze dwa nasiona/owoce, ale tylko z jednego wyrasta nowe drzewko. Gdy nasiona opadną na ziemię i rozłupią się, pojawia się pasek z ikoną dzika, sarny, człowieka. Dziecko wybiera ikonę i powoduje, że przechodzi wybrana postać lub zwierzę, które wbija nasiono w ziemię. Po skończonej animacji dziecko może wybrać ponownie inne nasiono i inną postać. Nauczyciel prowadzi rozmowę analogiczną do poprzedniej.

Główna idea 5. Drzewa gubią liście, aby przetrwać zimowe mrozy.

Praca z materiałem na platformie (ścieżka: 4-latki>drzewo>5)

Na ekranie widać przekrój drzewa (krajobraz letni) z wyraźnie zaznaczonymi kanałami przebiegającymi od korzeni, przez pień, dochodzącymi do gałęzi.

Element interaktywny – ikona deszczu.

Po kliknięciu zaczyna padać deszcz. Woda wsiąka w glebę i dociera do korzeni. Deszcz ustaje, w kanałach znajdujących się w drzewie woda zaczyna przesuwać się ku górze.

N: Co tam się działo?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

D: Woda płynęła w drzewie.

N: Zauważyłeś, że w drzewie płynęła woda. Masz rację! Wyjaśnij, o co tu chodzi?

Jaka to była pora roku? LUB Dlaczego woda płynęła w drzewie?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie widać drzewo jesienne. Liście zmieniają kolory najpierw na żółto-czerwone i pomarańczowe, potem na brązowo-pomarańczowe. Gdy wszystkie liście stają się brązowe, zaczynają opadać. Zostaje ich na drzewie tylko kilka.

N: Co widzieliście?

D: Spadały liście. LUB Była jesień.

N: Widziałeś, że z drzew spadały liście. Opowiedz o tym. LUB Mówisz, że to była jesień. Jak to zauważyłeś?

Dlaczego z drzew spadają liście? LUB Co dzieje się jesienią?

Element interaktywny – przycisk DALEJ.

Na ekranie jest przekrój drzewa w zimowym krajobrazie.

Element interaktywny – ikona śniegu.

Po kliknięciu na ikonę zaczyna padać śnieg, który zostaje na ziemi. Widoczne korzenie drzewa nie mają dostępu do wody. Soki w środku drzewa zimą krążą w pniu, ale tylko w bardzo ograniczonym stopniu. Woda nie dochodzi do gałęzi. Drzewo pozbywa się ostatnich liści.

N: Co zauważyliście?

D: Była zima. LUB Spadły wszystkie liście.

N: Powiedziałeś, że to była zima. Opowiedz, co się działo. LUB Mówisz, że spadły liście z drzewa. Wyjaśnij, jak to się stało.

Co dzieje się zimą z drzewem? LUB Dlaczego zimą spadają ostatnie liście?

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Tabela 2. Propozycje zabaw i zadań związanych z główną ideą

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
1	1.2, 3.1, 3.3, 4.2, 4.3, 6.3, 12.1, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Dopasowuje rośliny do ekosystemów i nazywa znane gatunki. Opowiada o różnych roślinach. Korzysta z atlasów roślin, drzew, grzybów, poszukując podobnych ilustracji. Poznaje grzyby jadalne i niejadalne. Zna niebezpieczeństwa związane ze zbieraniem grzybów. 	<p>Co rośnie w lesie?</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji ilustracje przedstawiające różne rośliny rosnące w lesie i te, które tam nie występują: brzozy, dębu, sosny, młodego świerku, leszczyny, krzewu leśnych malin, jagód, grzybów (jadalnych, np. borowika, koźlarza, i niejadalnych, np. muchomora czerwonego, muchomora sromotnikowego), jabłoni z jabłkami, czereśni z czereśniami, krzaku truskawek, fasoli, pomidorów, zboża. Nauczyciel umieszcza ilustracje w różnych miejscach sali. Aktywności dzieci:</p> <ul style="list-style-type: none"> każde z dzieci na znak nauczyciela wybiera sobie jedną ilustrację i siada w kole; nauczyciel prosi, by dzieci stworzyły grupy roślin rosnących najczęściej w ogrodzie, w lesie, na polu; dzieci siadają w grupach ze swoimi ilustracjami; opowiadają o swoich roślinach, nazywają je, jeśli potrafią i opowiadają o swoim przyporządkowaniu; nauczyciel przygotowuje atlas roślin, drzew, grzybów i w przypadku problemów dzieci odszukują w książkach podobne ilustracji; nauczyciel odczytuje ich nazwy. <p>Na koniec nauczyciel zapoznaje dzieci z atlasem grzybów – pokazuje zdjęcia grzybów jadalnych i niejadalnych. Dzieci poszukują w atlasie grzybów, które mają na ilustracjach. Określają, czy są one jadalne czy nie. Rozmowa na temat bezpiecznego grzybobrania.</p>	<p>Ilustracji musi być tyle, ile jest dzieci w grupie, tak by każdy miał swoją roślinę. Prawdopodobnie dzieci nie będą wiedziały, jak rozdzielić rośliny rosnące w lesie i poza nim. Jest to temat bardzo trudny nawet dla starszych dzieci. Należy jednak pozwolić dzieciom na popełnianie błędów na początku. Można również krótko omówić z dziećmi temat niebezpiecznego zbierania grzybów samodzielnie.</p>	<p>Ilustracje brzozy, dębu, sosny, młodego świerku, leszczyny, krzewu leśnych malin, jagód, grzybów (jadalnych, np. borowika, koźlarza, i niejadalnych, np. muchomora czerwonego, muchomora sromotnikowego), jabłoni z jabłkami, czereśni z czereśniami, krzaku truskawek, fasoli, pomidorów, zboża.</p>
	1.2, 9.2, 12.1	<ul style="list-style-type: none"> Współpracuje z innymi, tworząc pracę plastyczną przedstawiającą piętra lasu. Rozpoznaje rośliny występujące w lesie. 	<p>Plakat – piętra lasu</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji przygotowany przez nauczyciela zarys lasu podzielonego na piętra, nazywają poszczególne piętra lasu, a następnie wyklejają drzewa – pnie kawałkami kory, korony liśćmi lub igłami, ściółkę posypują piaskiem, dorysowują różne elementy, np. grzyby, kwiaty leśne, maliny.</p>		<p>Brystol z narysowanym zarysem lasu podzielonym na piętra, kawałki kory, suszone liście, piasek lub kasza manna, kleje typu wicol/magic, kredki pastelowe.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
2	12.1, 12.2, 12.3, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> Uważnie słucha wiersza i wyowiada się na temat jego treści. 	<p>Wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej <i>Wyprawa</i> Dzieci słuchają wiersza Małgorzaty Strzałkowskiej <i>Wyprawa</i>. Nauczyciel zaczyna rozmowę: <i>Dokąd wybrały się dzieci? Co się stało podczas wyprawy? Czy dzieci dobrze się zachowywały? Czego dzieci nie powinny robić na wyprawie? Kogo jeszcze można spotkać w lesie? Jak powinniśmy chronić zwierzęta mieszkające w lesie?</i> Dzieci tworzą zbiór zasad zachowania się w lesie, który nauczyciel zapisuje.</p>		Wiersz Małgorzaty Strzałkowskiej <i>Wyprawa</i> z cyklu <i>Raj na Ziemi, czyli rady nie od parady II</i> .
	5.4, 9.2, 12.1, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczy w wycieczce do lasu. Rozpoznaje gatunki zwierząt mieszkających w lesie. Dopasowuje tropy do zwierząt. Rysuje zwierzę mieszkające w lesie. Dzieli wyraz na sylaby. 	<p>Spacer w poszukiwaniu zwierząt i ich tropów Dzieci wybierają się na spacer do lasu, zabierają lornetki, lupy, aparaty fotograficzne. Wszystkie znaleziska zapamiętują i, jeśli to możliwe, fotografują. Dzieci otrzymują kartę pracy. Ich zadaniem jest dopasowanie tropów zwierząt do ich właścicieli oraz zaznaczenie tropów napotkanych podczas wędrówki. Dzieci (w miarę możliwości) w pustym miejscu rysują jeden odnaleziony trop i próbują dowiedzieć się, jakie zwierzę mogło go pozostawić. Po powrocie rysują jedno zwierzę, które widziały lub którego trop dostrzegły, wycinają je i przyklejają na wykonanym poprzedniego dnia plakacie. Opowiadają o zwierzętach mieszkających w lesie. Dziela nazwy zwierząt na sylaby.</p>	Nauczyciel przygotowuje atlasy zwierząt, by dzieci mogły rozpoznać gatunki pajaków, owadów, ptaków, tropy zwierząt, które widziały w lesie. Można zachęcić dzieci do poszukiwań wysoko na drzewach (za pomocą lornetki) i nisko (za pomocą lupy).	Lornetki, lupy, aparaty fotograficzne, atlasy zwierząt i tropy zwierząt, kartki A4, kredki lub pisaki, karta pracy nr 2.
	3.1, 3.3, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje gatunki zwierząt mieszkających w lesie. Zadaje pytania. Odgaduje zagadki o zwierzętach. 	<p>Zagadkowe zwierzę Dzieci mają do dyspozycji kilka ilustracji ze zwierzętami mieszkającymi w lesie, np. wiewiórką, dzięciołem, dzikiem, sarną, jeleniem, lisem, jeżem. Dzieci siedzą w kole. Chętne dziecko zostaje zapoznane przez nauczyciela z wybraną ilustracją. Grupa zadaje dziecku pytania, na które odpowiada ono tylko tak lub nie, np.: <i>Czy zwierzę jest duże? Czy to zwierzę lata?</i> Zadaniem grupy jest odgadnięcie nazwy zwierzęcia. Gdy dzieci ją odgadną, nauczyciel odkrywa ilustrację.</p>	Nauczyciel powinien przeprowadzić jedną rundę próbną, by dzieci nauczyły się zadawać odpowiednie pytania i na nie odpowiadać. Powinien sam zadać kilka takich pytań. Dla utrudnienia można przygotować zielone i czerwone koło i zamiast słów tak lub nie używać sygnalizacji (zielony – tak, czerwony – nie).	Kilka ilustracji ze zwierzętami mieszkającymi w lesie, np. wiewiórką, dzięciołem, dzikiem, sarną, jeleniem, lisem, jeżem.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
3	3.1, 4.2, 12.1	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje popularne gatunki drzew. Opisuje kształty liści i wygląd drzew. 	<p>Rozpoznawanie drzew</p> <p>Dzieci mają do dyspozycji zdjęcia (np. z atlasów drzew) kilku wybranych gatunków drzew, np. dębu, brzozy, klonu, kasztanowca, sosny. Oglądają ilustracje i opisują podobieństwa i różnice pomiędzy drzewami. Opisują kształty liści, nazywają ich owoce, opisują, jak wygląda kora. Nauczyciel zapoznaje dzieci z zadaniem, które będą wykonywać w kolejnym tygodniu – projektowaniem zielnika. Nauczyciel dzieli dzieci na grupy badające poszczególne drzewa. Dzieci przygotowują się do wycieczki, zapamiętując wygląd drzewa.</p>	Jeśli jest taka możliwość, nauczyciel przynosi przykładowy zielnik.	Zdjęcia kilku wybranych gatunków drzew, np. dębu, brzozy, klonu, kasztanowca, sosny.
	1.2, 9.2, 12.1, 13.5	<ul style="list-style-type: none"> Uczestniczy w spacerze. Współdziała w grupie, badając określony gatunek drzewa i zbierając określone materiały. 	<p>Badacze drzew</p> <p>Dzieci zostają podzielone na kilka grup – badaczy wybranych drzew. Otrzymują kartę pracy, na której nauczyciel zapisuje nazwę badanego drzewa. Podczas spaceru każda z grup odnajduje kilka liści z drzewa, a jeśli się da – owoc drzewa i kawałek kory. Na karcie pracy dzieci z pomocą nauczyciela zapisują pomiar obwodu drzewa, odrysowują liść pochodzący z drzewa lub fragment kory. Po powrocie grupy porównują znaleziska, suszą liście, a pozostałe materiały wkładają do odpowiednich kartoników, tak by w kolejnym tygodniu umieścić je w zielniku.</p>	Jeśli jest taka możliwość, dzieci mogą badać drzewa znajdujące się w ogrodzie przedszkolnym lub w pobliskiej okolicy. Dobrze, by były to drzewa, które rosną też w lasach. Drzewa dobiera nauczyciel zgodnie z możliwościami badania.	Kartki A4, dobre kredki świecowe lub pastelowe, pojemniki na skarby każdej z grup, karta pracy nr 3.
	8.1, 8.2	<ul style="list-style-type: none"> Śpiewa piosenkę o jesieni. 	<p>Piosenka Dary jesieni</p> <p>Dzieci przypominają sobie treść piosenki <i>Dary jesieni</i> z pierwszego tygodnia projektu i śpiewają ją. Jednocześnie poruszają się w rytm muzyki.</p>		Tekst piosenki (załącznik 1).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

IDEA	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
4	4.3, 12.2	<ul style="list-style-type: none"> Sadzi dąb lub kasztanowiec z nasiona i dba o jego wzrost. 	<p>Sadzenie drzew z nasiona</p> <p>Dzieci oglądają kasztany i żołądźce gołym okiem i pod lupą. Zastanawiają się wraz z nauczycielem, co jest w środku. Nauczyciel kroi jeden lub dwa kasztany i żołądźce, by zobaczyć pod lupą ich wnętrze. Dzieci opisują wygląd przekrojonych owoców. Po badaniu grupa może spróbować zasadzić kasztanowiec i dąb w ogródku przedszkolnym. Dzieci wraz z nauczycielem wybierają nasiona, wykopują otwory w ziemi, sadzą nasiona i podlewają. Dla ułatwienia obserwacji nauczyciel wbija tabliczki z oznaczeniem miejsc zasadzenia drzew, napisaną datą i nazwą grupy. Przy tej okazji można porozmawiać z dziećmi o tym, dlaczego warto dbać o drzewa, rośliny.</p>	Do sadzenia należy wybrać późno opadnięte sztuki kasztanów i żołądźce, gdyż to zwiększa szanse, że są one zdrowe i wykiełkują. Należy uprzedzić dzieci, że muszą obserwować je do końca swojego pobytu w przedszkolu, bo na efekty trzeba długo czekać. Nauczyciel powinien porozmawiać z dziećmi o wyborze miejsca dla tych drzew, o ich przyszłej wielkości.	Kasztany i żołądźce, lupy, łożpaki, konewka z wodą, tabliczki informacyjne.
	10.1	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje zwierzę z kasztanów i żołądźci. 	<p>Zwierzątka kasztaniaki</p> <p>Dzieci wykonują zwierzęta z kasztanów i żołądźci połączonych wykałaczkami i zapałkami.</p>	Nauczyciel pomaga w trudniejszych czynnościach, wykonuje otwory i nacięcia w kasztanach w razie potrzeby.	Kasztany, żołądźce, wykałaczki, plastelina, zapałki, szpikulce do kasztanów (dla nauczyciela).
5	1.2, 4.2	<ul style="list-style-type: none"> Rozpoznaje kolory. Poszukuje liści w określonych kolorach. Współpracuje z kolegami. Suszy liście. 	<p>Wyprawa po liście</p> <p>Przed wyjściem na spacer dzieci zostają podzielone – losują kolorowe karteczki. W ten sposób tworzą się grupy: zielona, żółta, czerwona i brązowa. Podczas spaceru zadaniem każdej z grup jest znalezienie liści, których przeważającym kolorem jest: zielony, żółty, czerwony lub brązowy. Po powrocie każda z grup prezentuje swoje znaleziska, a pozostałe dzieci oceniają, czy udało im się znaleźć liście w odpowiednich kolorach. Dzieci suszą przyniesione liście według poznanego wcześniej sposobu.</p>	Nauczyciel powinien wybrać miejsce, w którym rosną różne gatunki drzew, tak aby udało się znaleźć różnie wybarwione liście.	Małe zielone, żółte, czerwone i brązowe karteczki, pojemniki na liście, np. koszyki lub worki, gazety.
	12.3	<ul style="list-style-type: none"> Ogląda film animowany. Wyjaśnia, dlaczego jesienią liście spadają z drzew. 	<p>Film animowany Rodzina Pytalskich, odcinek Dlaczego liście opadają?</p> <p>Dzieci oglądają film opowiadający o tym, jak to się dzieje, że liście opadają. Po obejrzeniu filmu nauczyciel prowadzi z dziećmi rozmowę: <i>Wyjaśnijcie, dlaczego liście spadają z drzew? Co by się stało, gdyby pozostały w zimie na drzewie? Czy drzewo zimą żyje?</i></p>		Film animowany <i>Rodzina Pytalskich</i> , sezonu 6, odcinek 2: <i>Dlaczego liście opadają?</i>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

➤ TYDZIEŃ 3

W tym tygodniu dzieci oglądają dwa filmy znajdujące się na platformie (każdy film innego dnia) oraz podejmują wybrane przez nauczyciela propozycje aktywności z tabeli 3.

FILM A

- Rośliny w lesie tworzą piętra.
- Piętra lasu są mieszkaniem dla wielu zwierząt.
- Drzewa różnią się między sobą wyglądem korony, liści, kory i owoców.

FILM B

- W kasztanach, żołądźkach i noskach klonowych ukryte są nasiona.
- Drzewa gubią liście, aby przetrwać zimowe mrozy.

➤ TYDZIEŃ 4

To ostatni tydzień projektu, w którym następuje jego zakończenie. Praca dzieci zmierza do przygotowania wydarzenia kulminacyjnego. Dodatkowo dzieci podejmują wybrane przez nauczyciela formy aktywności zaproponowane w tabeli 3.

Szczegółowy opis wydarzenia kulminacyjnego (przedostatni lub ostatni dzień trwania projektu):

Podczas wydarzenia kulminacyjnego dzieci zaprezentują krótką inscenizację do wiersza Barbary Kosowskiej *Leśny dom*. Zaprezentowana zostanie także makieta lasu oraz zielnik zrobiony przez dzieci. Na gazetkach zawisną prace plastyczne dzieci, a sala udekorowana będzie plakatem przedstawiającym piętra lasu oraz bukietami z liści. Dzieci zabiorą rodziców do ogrodu przedszkolnego i opowiedzą o rosnących tam gatunkach drzew. Dzieci zorganizują kiermasz jesienny (ludziki z kasztanów i żołądźki, korale z jarzębiny), którego celem będzie zebranie pieniędzy na sadzonkę drzewa do ogrodu przedszkolnego.

Działania przygotowawcze:

1. Przygotowanie zaproszeń dla rodziców i gości.
2. Przygotowanie wystawy prac dzieci.
3. Przygotowanie inscenizacji i nauka wiersza *Leśny dom*.
4. Przygotowanie makiety lasu.
5. Przygotowanie bukietów z liści.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

6. Przygotowanie koralików z jarzębiny.
7. Przygotowanie ludzików z kasztanów i żółędzi.
8. Przygotowanie prezentacji drzew rosnących w ogrodzie przedszkolnym.
9. Przygotowanie stoiska.

Tabela 3. Propozycje zabaw i zadań dla dzieci w trzecim i czwartym tygodniu projektu

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
JĘZYK, FORMY PLASTYCZNE	3.1, 3.3, 9.2	<ul style="list-style-type: none"> • Wyjaśnia, dlaczego liście spadają z drzew. • Układa bukiet z liści. 	<p>Dlaczego liście spadają z drzew? W sali pojawia się kosz kolorowych liści. Nauczyciel prosi dzieci, by przypomnieli mu, dlaczego jesienią liście opadają. Dzieci opowiadają o spadających liściach. Z przyniesionych liści tworzą bukiety, którymi przyozdobią salę na czas wydarzenia kulminacyjnego.</p>	Nauczyciel może nagrać wypowiedzi dzieci. Może także przypomnieć im wypowiedzi z pierwszego tygodnia.	Kosz kolorowych liści.
JĘZYK, BADANIE, FORMY PLASTYCZNE	3.3, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha opowiadania leśniczego. • Zadaje pytania leśniczemu. 	<p>Wizyta eksperta – leśniczego lub wycieczka do leśniczówki Do przedszkola przychodzi leśniczy, który opowiada, w jaki sposób opiekuje się lasem, zwierzętami mieszkającymi w lesie oraz odpowiada na pytania dzieci.</p>	Nauczyciel przypomina dzieciom pytania zapisane na siatce. Wycieczkę do leśniczówki można połączyć z zawodami sportowymi w lesie.	Siatka pytań.
JĘZYK	3.1, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> • Uważnie słucha opowiadania o jesieni. • Opowiada, za co lubi jesień. 	<p>Opowiadanie Wojciecha Widłaka <i>Słońce z serii Pan Kuleczka</i> Dzieci słuchają opowiadania dotyczącego jesieni i pór roku. Nauczyciel rozmawia z dziećmi, zadając przykładowe pytania: <i>Czy lubicie jesień? Za co lubicie tę porę roku?</i></p>	Opowiadanie może posłużyć jako wstęp do wycieczki lub spaceru.	Opowiadanie Wojciecha Widłaka <i>Słońce z serii Pan Kuleczka</i> .
JĘZYK, TEATR	7.1, 7.2, 14.5	<ul style="list-style-type: none"> • Słucha wiersza i uczy się treści na pamięć. • Inscenizuje treść wiersza. 	<p>Wiersz <i>Leśny dom</i> Dzieci wysłuchują odczytywanego wiersza. Następnie nauczyciel rozdziela dzieciom role i odczytuje teksty do nauki w kolejnych dniach, ćwicząc z nimi recytację. Dzieci ilustrują treść wiersza ruchem, wyjmując z koszyka dary lasu lub ilustracje wymienianych roślin.</p>	Wiersz posłuży jako krótka inscenizacja opowiadająca o piętrach lasu i przedstawiona zostanie podczas wydarzenia kulminacyjnego.	Tekst wiersza (załącznik 1), rekwizyty potrzebne do przedstawienia – według uznania nauczyciela.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MATEMATYKA, WSPÓŁPRACA, JĘZYK	4.2, 12.1, 13.1, 13.2, 13.3, 14.3, 14.6	<ul style="list-style-type: none"> Klasyfikuje przedmioty według rodzaju. Nazywa owoce i drzewa, z których pochodzą. Wyjaśnia, które owoce można znaleźć w lesie. Liczy elementy zbiorów, wykonuje proste działania i porównuje liczby. Rozpoznaje owoce za pomocą dotyku. 	<p>Leśne owoce</p> <p>Każda grupa otrzymuje pojemnik z owocami leszczyny, jarzębiny, żółędziami, kasztanami, orzechami włoskimi, żurawiną. Dzieci segregują owoce, tworząc zbiory o tym samym wyglądzie. Próbuje je nazwać oraz podzielić wyrazy na sylaby. Następnie dzieci starają się policzyć elementy i określają, jakich owoców jest najwięcej. Nauczyciel zadaje proste zagadki matematyczne, np.: <i>W tej dłoni jeden kasztan i w tej dłoni jeden kasztan. Ile mam razem kasztanów?</i> Na koniec dzieci dzielą owoce na leśne i spoza lasu. Mogą też próbować odgadywać owoce z zasłoniętymi oczyma, za pomocą dotyku.</p>	Można dodatkowo dać dzieciom ilustracje drzew i poprosić o dopasowanie owoców do drzew.	Pojemnik z owocami leszczyny, jarzębiny, żółędziami, kasztanami, orzechami włoskimi, żurawiną.
MATEMATYKA	13.1	<ul style="list-style-type: none"> Liczy przedmioty. Dostrzega wagę ostatniego liczebnika. 	<p>Ile kasztanów jest w pudełku?</p> <p>Dzieci zostają podzielone na pary. Jedna osoba z pary wkłada do pudełka po jednym kasztanie, głośno je licząc. Zamyka pudełko i mówi: <i>Tam jest... kasztanów</i>. Drugie dziecko sprawdza, czy jest tak naprawdę. Wysypuje kasztany i liczy je. Na koniec potwierdza lub poprawia wynik: <i>Tam jest... kasztanów</i>. Następnie jest zmiana w parze.</p>	Zadanie do wykonania w parze, np. nauczyciel – dziecko, a później dziecko – dziecko	Zamykane pudełko, kasztany.
MATEMATYKA	13.1, 13.2	<ul style="list-style-type: none"> Liczy przedmioty. Wyznacza wynik dodawania. 	<p>Dodawanie kasztanów</p> <p>Nauczyciel kładzie trzy kasztany przed dzieckiem i liczy je na głos: <i>Jeden, dwa, trzy. Trzy kasztany</i>. Dodaje jeszcze dwa i mówi: <i>Dodaję dwa. Trzy i dwa</i>. Mówiąc to, obejmuje jedną dłoń trzy kasztany, a drugą dwa. Pyta dziecko: <i>Ile jest razem kasztanów?</i> Po odpowiedzi dziecka nauczyciel odkrywa kasztany i mówi: <i>Policz</i>. Jeśli dziecko jest zainteresowane, można po kilku ćwiczeniach poprosić, aby przygotowało zadanie dla nauczyciela.</p>	Zadanie do wykonania indywidualnie z jednym dzieckiem. Ważne, aby nie przerywać dziecku podczas liczenia. Należy zacząć od prostych przykładów: 2+1, 2+2, 3+2 i stopniowo zwiększać liczbę. Jeśli dziecko nie wyraża chęci na kontynuowanie, to należy przerwać zabawę, aby nie zniechęcić go do zabaw matematycznych.	Kasztany (albo orzechy włoskie).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
BADANIE, MATEMATYKA, RUCH	4.2, 5.4, 12.1, 13.1, 13.3, 14.1, 14.2, 14.3, 14.7	<ul style="list-style-type: none"> Zaznacza liczbę drzew za pomocą kresiek. Liczy narysowane kreski. Porównuje liczby z kolegami. Oznacza gatunki drzew. 	<p>Liczenie drzew w ogrodzie przedszkolnym</p> <p>Dzieci wybierają się na spacer do ogrodu przedszkolnego. Każde dziecko otrzymuje kartę pracy z narysowanymi liśćmi dębu, kasztanowca, klonu, brzozy, igłą i szyszką sosny i świerku. Dzieci na karcie pracy zaznaczają kreskami drzewa poszczególnych gatunków. W przypadku problemów z rozpoznaniem drzewa dzieci poszukują liść tego drzewa, aby po powrocie móc z pomocą atlasu oznaczyć gatunek. Po powrocie dzieci zliczają liczbę drzew poszczególnych gatunków, porównują ją między sobą. Liczą także inne znalezione drzewa i szukają w atlasie drzew o podobnych liściach. Dzieci suszą liście, zachowując je do czasu wykonania zielnika.</p>	Zadanie to może być wykonywane w grupach.	Karta pracy nr 4, pisaki lub długopisy, podkładki, atlasy drzew, worki do zbierania liści.
BADANIE, WSPÓŁPRACA, FORMY PLASTYCZNE, JĘZYK	4.2, 12.1, 14.1, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Układa liście według rodzajów. Dopasowuje do liści nazwy drzew, z których pochodzą. Nakleja liść na kartkę i razem z grupą tworzy zielnik. 	<p>Tworzenie zielnika</p> <p>Dzieci odszukują materiały zgromadzone podczas kolejnych wycieczek. Zbierają suszone liście i segregują je według rodzajów, tak by w jednym miejscu były liście pochodzące z jednego drzewa. Nazywają poszczególne gatunki oraz sprawdzają w atlasie nazwy, których nie pamiętają. Nauczyciel prosi, by każde z dzieci wybrało liść z innego drzewa. Dzieci nakleją liście na środku kartki, a nauczyciel podpisuje każdą ze stron. Dzieci wkładają strony do koszulki biurowej, a następnie załączają do niej inne materiały (korę, odrysowaną fakturę kory, owoc) pochodzące z tego drzewa, jeśli je mają. Na zakończenie wszystko zostaje zebrane w jednym segregatorze – tak powstaje zielnik.</p>	Liście i pozostałe zbiory muszą być dobrze wysuszone zanim zostaną włożone do koszulek, bo zapleśnieją.	Ususzone we wcześniejszych dniach i tygodniach liście z różnych drzew, kleje, kartki A4, koszulki biurowe, segregator.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
KONSTRUKCJE, WSPÓŁPRACA	1.2, 10.1, 10.3	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje makietę lasu, wykorzystując naturalne materiały. Współpracuje w grupie, wykonując makietę. 	<p>Budowanie makiety lasu</p> <p>Nauczyciel przynosi do przedszkola akwarium (im większe, tym lepsze). Z przyniesionych poprzedniego dnia materiałów dzieci usypują kolejne piętra lasu. Wysypują piasek, kamyki, igliwie, mech, wkładają małe roślinki, wbijają gałązki drzew liściastych i iglastych symbolizujące wysokie drzewa. W budowaniu makiety przydatne mogą być własne pomysły dzieci na wykorzystanie zebranych materiałów.</p>	Ćwiczenie musi odbyć się po wycieczce, na której dzieci poszukiwały warstw lasu. W ten sposób dzieci będą miały zasób materiałów. Nauczyciel odpowiednio obcina gałązki sekatorem. Aby piasek był stabilniejszy, należy połączyć go wodą.	Akwarium, materiały przyniesione z wycieczki poszukiwawczej, nożyczki, sekator, plastelina, piasek, igliwie, kamienie, woda.
FORMY PLASTYCZNE	9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje las. 	<p>Rysunek lasu</p> <p>Dzieci rysują las na kartkach formatu A3. Nauczyciel prosi je o wykorzystanie wiadomości, które zdobyły podczas dotychczasowych zajęć.</p>	Nauczyciel zestawia prace dzieci z pracami z pierwszego tygodnia i porównuje zmiany. Prace mogą być wykonane w grupach.	Kartki formatu A3, kredki pastelowe.
FORMY PLASTYCZNE	9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Tworzy zwierzę z liści według własnego pomysłu. 	<p>Leśne zwierzęta z liści</p> <p>Z ususzonych liści dzieci wykonują portrety leśnych zwierząt, kierując się własnymi pomysłami na wykorzystanie materiałów. Wykorzystując kształty liści, mogą tworzyć ptaki dziwaki, ssaki, płazy, gady, owady mieszkające w lesie. Dzieci mogą ciąć liście, rozdzierać, kruszyć i łączyć w dowolne wzory.</p>	Stworzone prace stanowić będą piękną wystawę leśnych zwierząt – dziwaków.	Ususzone liście, kleje, nożyczki, kartki A4.
FORMY PLASTYCZNE	9.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Ćwiczy precyzję, nawlekając jarzębinę na sznurek. 	<p>Sznur korali</p> <p>Dzieci nawlekają na sznurek owoce jarzębiny. Tworzą jesienne korale, który podarują gościom podczas wydarzenia kulminacyjnego. Korale powinny być wykonywane w dniu wydarzenia kulminacyjnego lub dzień wcześniej, aby zachowały świeży wygląd.</p>	Przed rozpoczęciem pracy nauczyciel omawia z dziećmi zasady bezpiecznego posługiwania się igłą. Jarzębinę można zebrać podczas jednej z wypraw lub poprosić o zebranie jej przez dzieci z rodzicami, np. w trakcie weekendu.	Nici, nawleczone igły, owoce jarzębiny.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
FORMY PLASTYCZNE, KONSTRUKCJE, WSPÓŁPRACA	1.2, 10.1, 9	<ul style="list-style-type: none"> Wycina i przykleja liście. Wymienia barwy jesieni. 	<p>Przedszkolne drzewo</p> <p>Nauczyciel zawiesza na ścianie duży zarys drzewa (konar drzewa z gałęziami), np. wyciętego z szarego papieru lub wykonanego z krey czy brystolu. Dzieci wycinają liście w jesiennych kolorach i zawieszają je na drzewie. Od tej pory drzewo to będzie zmieniać się wraz ze zmianami zachodzącymi w przyrodzie – dzieci będą przyklejać/odklejać poszczególne elementy (np. wiosną pąki kwiatów, latem owoce).</p>	Można dać dzieciom możliwość, aby samodzielnie narysowały i wycięły liście lub przygotować szablony.	Szary papier lub brązowa krepa/brystol, papier kolorowy, taśma klejąca, taśma dwustronna.
FORMY PLASTYCZNE	14.3	<ul style="list-style-type: none"> Rysuje patykami (gałązką z drzewa) obrazek/wzór. 	<p>Patykami rysowane</p> <p>Dzieci rysują na ziemi patykami (gałązkami drzew) dowolne lub wskazane obrazki/wzory.</p>	Proponowane wzory: koło, kwadrat, trójkąt, prostokąt, dom, drzewo itp. Wzory można zaprezentować dzieciom na kartce lub samemu narysować na ziemi.	Patyki (gałązki drzew).
KONSTRUKCJE, WSPÓŁPRACA	1.2, 10.1, 14.2, 14.3	<ul style="list-style-type: none"> Układa obrazek/wzór, wykorzystując dostępne materiały. Współpracuje podczas tworzenia obrazka. 	<p>Obrazki z darów jesieni</p> <p>Dzieci na ziemi/podłodze układają obrazki z dostępnych darów lasu, takich jak: szyszki, kasztany, żołędzie, patyki, gałązki, kamyki. Obrazki mogą być tworzone na określony temat, mogą stanowić odтворzenie wzoru zaprezentowanego przez nauczyciela lub mogą mieć charakter dowolny.</p>	Wzory można przygotować na kartkach formatu A4. Dobrze jest ćwiczenie to wykonać na dworze, np. w lesie. Dzieci mogą tworzyć obrazki indywidualnie lub grupowo.	Kasztany, żołędzie, szyszki, kamienie, patyki, gałązki.
MUZYKA	8.2, 8.4	<ul style="list-style-type: none"> W skupieniu słucha muzyki poważnej. Kojarzy dynamikę i nastrój muzyki ze znanymi zwierzętami. Rozpoznaje instrumenty muzyczne. 	<p>Rozpoznawanie leśnych zwierząt do muzyki Camille'a Saint-Saënsa</p> <p>Dzieci siedzą lub leżą na dywanie. Nauczyciel prosi o wysłuchanie utworów w zupełnej ciszy i zgadywanie, o jakim zwierzęciu mówi każdy fragment. Po każdym utworze dzieci opowiadają o swoich skojarzeniach. Nauczyciel może pytać o to, czy dane zwierzę mieszka w lesie czy nie, czy jest duże czy małe itd. Po wysłuchaniu skojarzeń nauczyciel odtwarza każdy utwór jeszcze raz i prosi dzieci, by zastanowiły się, jakie instrumenty muzyczne słyszą w nagraniu.</p>	Ćwiczenie można wykorzystać jako element relaksacyjny podczas zajęć.	Utwory Camille'a Saint-Saënsa z cyklu <i>Karnawał zwierząt</i> .

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
MUZYKA	8.1, 8.2, 8.3	<ul style="list-style-type: none"> • Śpiewa piosenkę <i>Dary jesieni</i>. • Wystukuje i powtarza usłyszany rytm. 	<p>Ćwiczenia muzyczne do piosenki <i>Dary jesieni</i> Dzieci siedzą w kole i trzymają po jednym kasztanie w każdej dłoni. Podczas słuchania piosenki odtwarzanej przez nauczyciela uderzają kasztanem o kasztan w jej rytmie. Następnie nauczyciel wystukuje rytm, który grupa powtarza. Dla urozmaicenia chętne dziecko może dać grupie zadanie, wystukując rytm do powtórzenia.</p>		Kasztany.
MUZYKA, RUCH	8.2, 8.3	<ul style="list-style-type: none"> • Improwizuje ruchem muzykę. • Dostrzega zmiany tempa i dynamiki. 	<p>Taniec liści Dzieci otrzymują kolorowe liście. Na podłodze rozsypane są stopy świeżych liści (nie suchych). Dzieci tańczą do utworu <i>Jesień</i> Antonia Vivaldiego, ilustrując ruchem (według własnego pomysłu) dynamikę i zmiany w muzyce, rozsypują przy tym liście w dowolny sposób. Na zakończenie grupa sprząta liście, zbierając po jednym z nich do rytmu innej wybranej piosenki.</p>		Utwór <i>Jesień z Czterech pór roku</i> Antonia Vivaldiego, liście.
RUCH, WSPÓŁPRACA	1.2, 5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w wyścigach rzędów. • Zgodnie rywalizuje i współpracuje z kolegami. 	<p>Wyścigi rzędów Dzieci zostają podzielone na grupy, a nauczyciel ogłasza wyścigi rzędów. Dzieci startują w następujących konkurencjach: – przenoszenia kasztana na łyżce trzymanej w dłoni, – bieg ze stosem liści, tak by nie zgubić żadnego z nich, – slalom między rozłożonymi szyszkami, tak aby ich nie nadeptać. Wygrywa drużyna, która najszybciej wykona wszystkie zadania.</p>	Wyścigi mogą odbywać się w ogrodzie lub sali przedszkolnej.	Kasztany, liście, szyszki, łyżki.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH, JĘZYK	3.1, 5.2	<ul style="list-style-type: none"> • Naśladuje gesty za nauczycielem. • Wspólnie opowiada historię z pokazywaniem. 	<p>Leśniczówka Dzieci stoją w kole, a nauczyciel opowiada historię o zajączku, pokazując wszystkie gesty. Następnie prosi, aby dzieci pokazały wspólnie z nim wszystkie gesty. Ponownie nauczyciel opowiada historię wraz z dziećmi.</p> <p><i>W leśniczówce za lasem, wyglądając przez okno, szmer usłyszał leśniczy. Zajączek stuka w drzwi: O pomóż, pomóż, pomóż mi, Bo mnie myśliwy zastrzeli! Pif-paf! Chodź zajączku tu do mnie, Ja ciebie obronię.</i></p>	<p>Przykładowe gesty, które można zmieniać według uznania: <i>leśniczówka</i> – rysujemy w powietrzu kwadrat; <i>za lasem</i> – przykładamy rękę do czoła, jakbyśmy czegoś szukali; <i>okno</i> – prawą ręką naśladujemy otwieranie okna; <i>szmer</i> – pocieramy rękoma o siebie; <i>zajączek</i> – przykładamy ręce do głowy (to są uszy); <i>stuka</i> – pukamy o podłogę; <i>pomóż</i> – przykładamy dłonie jak do modlitwy; <i>pif-paf</i> – dwa palce naśladują strzelanie; <i>chodź</i> – gest zapraszania, przywoływania; <i>ciebie</i> – wskazujemy wybraną osobę.</p>	<p>Treść opowiadania <i>Leśniczówka</i> (np. z książki Marty Bogdanowicz <i>W co się bawić z dziećmi?</i>)</p>
RUCH, WSPÓŁPRACA, BADANIE	1.2, 5.4, 12.1	<ul style="list-style-type: none"> • Uczestniczy w wycieczce do lasu. • Rozpoznaje poszczególne piętra lasu i wyjaśnia, jakie rośliny do nich należą. 	<p>Wyprawa w poszukiwaniu warstw lasu Dzieci wybierają się na wycieczkę w poszukiwaniu pięter lasu. Dzieci podzielone są na grupy: badacze ściółki, badacze runa, badacze podszytu, badacze koron drzew. Każda z grup dostaje narzędzia badawcze – lupy, lornetki, aparat fotograficzny. Zadaniem grup jest przyniesienie z lasu elementów należących do poszczególnych pięter w takiej ilości, aby kolejnego dnia zbudować przedszkolną makietę lasu. Po powrocie do przedszkola dzieci grupują materiały na należące do określonych pięter i omawiają je.</p>		<p>Lupy, lornetki, aparaty fotograficzne, koszyki lub pojemniki na skarby lasu.</p>

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

MODUŁ	PP	CEL OPERACYJNY DZIECKO:	PROPOZYCJE AKTYWNOŚCI	WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA	MATERIAŁY
RUCH, JĘZYK	5.4, 8.3	<ul style="list-style-type: none"> Ilustruje ruchem opowiadanie nauczyciela. 	<p>Zabawa dźwiękonaśladowcza – szum lasu Dzieci wyobrażają sobie, że są leśnymi drzewami (jeśli chcą, mogą wybrać, jakim są drzewem). W tle słycać relaksacyjną muzykę – odgłosy lasu. Nauczyciel opisuje wiatr, który wieje. Dzieci improwizują do opowiadania nauczyciela (przy delikatnym wietrze drzewa szumią cicho i lekko się kołyszają, im silniejszy wiatr, tym głośniejszy szum i mocniejsze kołysanie).</p>		Nagranie odgłosów lasu.
RUCH, WSPÓŁPRACA, JĘZYK	1.1, 1.2, 4.3, 5.3, 5.4	<ul style="list-style-type: none"> Wykonuje wskazane zadania. Współpracuje w grupie. 	<p>Minipodchody Rodzice z nauczycielem (lub sami rodzice) przygotowują trasę do pokonania w lesie (w tym wskazówki, koperty z zadaniami). Następnie nauczyciel wraz z dziećmi wybiera się w trasę, kierując się znalezionymi wskazówkami. Każda z nich wiąże się z wykonaniem zadania. Propozycja zadań: pozбиieranie określonej liczby szyszek/kasztanów/żołędzi; ułożenie wskazanego obrazka z dostępnych darów lasu; zaśpiewanie piosenki; ułożenie bukietów z liści; pozбиieranie konkretnego typu liści itp.</p>	Zabawa ta może przybrać różne formy w zależności od liczby dzieci w grupie oraz liczby opiekunów. Przy tej zabawie cenna jest współpraca z rodzicami dzieci.	Koperty ze wskazówkami, przedmioty potrzebne do wykonania zadań.

ZAŁĄCZNIKI

ZAŁĄCZNIK 1. Tekst piosenki *Dary jesieni* i wiersz *Leśny dom*

***Dary jesieni* (słowa i muzyka: Barbara Kosowska)**

Jesień, jesień przyszła jesień,
Koszyk grzybów z sobą niesie.
Niespodzianek ma dla nas moc,
Krótszy dzień i dłuższą noc

Bo jesienią wszystko się zmienia,
Wiosna już daleko, hen,
Liście złocą się i czerwienią,
Niedźwiedź bury zapadł w sen.

Szumią drzewa, szumią drzewa,
Wiatr piosenkę sobie śpiewa,
Że jesieni nadszedł już czas,
Kolorami zdobi się las.

***Leśny dom* (autor: Barbara Kosowska)**

Las jest jak dom z wieloma piętrami,
Korony drzew są w górze nad nami,
Pną się wysoko do nieboskłonu,
Tworząc najwyższe piętro domu.

Na niższym poziomie jarzębina,
Czeremcha, głóg oraz kalina.
Podszytem to piętro się nazywa,
Dla ptaków oaza to prawdziwa!

A tutaj same kuszące zapachy:
Maliny, jagody, paproci baldachy,
Dalej są grzyby, jesienią zbierane,
To wszystko runem jest nazywane.

Kiedy na parter lasu przejdziemy,
Puszystą ściółkę tam znajdziemy,
Z igieł i szyszek została zrobiona
I liśćmi drzew jest przyozdobiona.

Szanuj ten dom i dbaj o niego,
Byś zawsze mógł wrócić tutaj, kolego.

ZAŁĄCZNIK 2. Opis kart pracy¹⁰

Karta pracy nr 1. Zadaniem dziecka jest odnalezienie liści podobnych do tych narysowanych na karcie pracy. Dzieci zaznaczają liście, które udało im się odnaleźć.

Karta pracy nr 2. Zadaniem dziecka jest połączenie tropów zwierząt z ich właścicielami oraz zaznaczenie tropów odnalezionych podczas spaceru. Dzieci w pustym miejscu mogą dorysować inny, znaleziony podczas wędrówki trop.

¹⁰ Karty pracy do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

Karta pracy nr 3. Zadaniem dzieci jest badanie określonego gatunku drzewa. Nauczyciel wpisuje na kartę pracy nazwę badanego przez grupę dzieci drzewa. Dzieci mierzą je, poszukują liści i fragmentu kory. Wyniki swoich badań prezentują na karcie, odrysowując liść, próbkę kory i prosząc nauczyciela o zapisanie pomiaru.

Karta pracy nr 4. Zadaniem dziecka jest rozpoznanie i policzenie określonych gatunków drzew napotkanych podczas spaceru. Dzieci zaznaczają kreskami drzewa określonych gatunków, a następnie zliczają je i w miarę możliwości zapisują wynik.

ZAŁĄCZNIK 3. List do rodziców¹¹

Tablitowe Więści

Drodzy Rodzice!

Nasza grupa rozpoczyna właśnie kolejny projekt edukacyjny pt. *Drzewo (Las)*. Przez cztery tygodnie będziemy badaczami lasu. Dowiemy się, że:

- rośliny w lesie tworzą piętra,
- piętra lasu są mieszkaniem dla wielu zwierząt,
- drzewa różnią się między sobą wyglądem korony, liści, kory i owoców,
- w kasztanach i żołądźkach oraz noskach klonowych ukryte są nasiona,
- drzewa gubią liście, aby przetrwać zimowe mrozy.

Aby dokładnie poznać las, wybierzemy się na liczne spacerunki i wycieczki. Będziemy zbierać skarby lasu i bawić się nimi. Postaramy się nauczyć rozróżniać drzewa w lesie oraz gatunki roślin i zwierząt w nim występujących. Zapoznamy się z zasadami, których należy przestrzegać w lesie. Mamy nadzieję, że eksperci pozwolą nam na poznanie licznych ciekawostek. Na koniec zaprosimy Was na pokaz naszych leśnych wytworów i krótką inscenizację – niespodziankę.

Postarajcie się zabierać dzieci na spacerunki do lasu. Może warto już wybrać się na wspólne grzybobranie? Wytłumaczcie dzieciom, które grzyby są jadalne i pamiętajcie, by być ostrożnym przy ich spożywaniu. Pozwólcie im podczas spacerów zbierać skarby. Znalezione w lesie okazy pozwolą nam na zrealizowanie licznych zabaw, działań konstrukcyjnych, plastycznych i badawczych. Zachęcamy do zabaw kasztanami – konstruowanie z nich przedmiotów i postaci jest świetną okazją do trenowania rachunków oraz zdolności twórczych.

Jeśli macie jakieś sugestie, pytania albo moglibyście pomóc nam w trakcie trwania projektu, jesteśmy otwarci na współpracę.

Z pozdrowieniami

.....
(podpis nauczyciela)

¹¹ Gotowe wzory listów do rodziców do pobrania ze strony <http://tablit.wa.amu.edu.pl>.

ZAŁĄCZNIK 4. Moduł języka angielskiego

Projekt: DRZEWO (LAS)

Grupa wiekowa: 4-latki

Moduł językowy: słowniki

Cele ogólne:

- Zapoznanie ze słownictwem polskim i angielskim dotyczącym tematu *Drzewo (Las)*.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania różnic pomiędzy różnymi drzewami.
- Rozbudowanie zasobu słownictwa związanego z roślinami.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania spółgłosek angielskich.

Bank słów to zestaw kart – kwadratów, których wygląd i układ podobny jest do znanej dzieciom i nauczycielom gry *Memory*, jednak w tym przypadku karty pozostają odkryte. Dostęp do nich jest możliwy z poziomu platformy, po wybraniu wersji polskiej (flaga polska) lub angielskiej (flaga brytyjska). Grafiki w obu wersjach banku słów są identyczne dla danego projektu, natomiast różnią się jedynie nagrania słówek, które przygotowane zostały odpowiednio w języku polskim lub angielskim. Ikony są wzorowane w głównej mierze na grafice zastosowanej w części projektu zawierającej animacje. Zawarte w nich obrazki przedstawiają elementy pojawiające się zarówno w scenkach, jak i filmach A i B. Po kliknięciu na daną kartę słychać słowo wypowiedziane przez lektorkę po polsku (wersja polska) lub po angielsku (wersja angielska).

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	DZIAŁANIA DZIECKA	SŁOWO POLSKIE – WERSJA POLSKA	SŁOWO ANGIELSKIE – WERSJA ANGIELSKA
<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera wersję językową. • Naciska wybraną ikonę. • Słucha nazw poszczególnych elementów. • Powtarza nazwy polskie lub angielskie. 	<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera wersję polską lub angielską z poziomu platformy poprzez naciśnięcie odpowiedniej flagi. • Po pojawieniu się zestawu dziewięciu ikon klika na wybrany element i słyszy nazwę przedstawionego elementu. • Powtarza usłyszane słowo. • W przypadku wersji angielskiej zalecane jest kilkukrotne wysłuchanie i powtarzanie słowa. • W celu pełnego zrozumienia znaczenia ikony lub w przypadku, gdy nie jest w stanie zrozumieć znaczenia angielskiego słowa, może cofnąć się do poziomu platformy i wybrać polską wersję językową. 	drzewo	tree
		korzeń	root
		gałąź	branch
		brzoza	birch
		świerk	spruce
		krzew	bush
		kasztanowiec	chestnut tree
		dąb	oak
		las	forest

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Dzieci mogą przysłuchiwać się nagraniom słów bez konieczności ich powtarzania.
2. Należy zachęcać dzieci, aby angielskie słowa powtarzały grupowo oraz indywidualnie, a także zasugerować im wykonywanie ćwiczenia w domach.
3. W przypadku, gdy zrozumienie znaczenia słowa angielskiego jest zbyt trudne dla dziecka, może ono przejść do polskiej wersji słownika. Szczególnie w pierwszych fazach projektu nauczyciel powinien pomóc podopiecznym cofnąć się do poziomu platformy i otworzyć bank polskich słów.
4. Jeśli zrozumienie wymowy poszczególnych słów w wersji angielskiej stwarza problemy zarówno dzieciom, jak i nauczycielowi, zalecane jest skorzystanie z dobrych słowników internetowych wszystkich głównych wydawców, przedstawiających zarówno znaczenie słowa, jak i jego wymowę.
5. Słowa i grafiki zamieszczone w słownikach pochodzą głównie z obejrzanych przez dzieci animacji, a zatem ich powtarzanie i osadzenie w kontekście przyrodniczym prowadzi do skuteczniejszego zapamiętywania znaczeń. Dzieci mogą korzystać z banku słów zarówno w końcu pierwszego tygodnia projektu, jak i w drugim, trzecim i czwartym tygodniu. Częstotliwość powtórzeń sprzyja uczeniu się języka obcego.

Moduł języka angielskiego: gra

Cele ogólne:

- Rozwijanie zasobu słownictwa związanego z lasem.
- Poznanie nazw roślin i zwierząt spotykanych w lesie.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania różnic pomiędzy roślinami.
- Rozwijanie umiejętności rozpoznawania różnic pomiędzy zwierzętami.
- Rozwijanie umiejętności artykułowania głosek angielskich.

Format gry

Hidden objects (pol. ukryte przedmioty)

Opis grafiki

Tłem gry jest scena przedstawiająca las. W dole ekranu widnieje dwanaście elementów/grafik, po naciśnięciu których słychać nagraną angielską nazwę. Dziecko odszukuje wybrane szczegóły zawarte w scenie, używając kursora lub przesuując palec po powierzchni ekranu tablety. W miejscach zatrzymania pojawia się lupa, która powiększa przedmioty. Podczas przesuwania palcem lub kursorem po grafice, elementy z dolnego paska ekranu uwypuklają się. Po prawidłowym dopasowaniu grafiki obok danego słówka pojawia się zielony haczyk (✓). Jeśli dziecko źle dopasowuje grafikę, wraca ona na miejsce w dole ekranu. Słychać nagrany zwrot *try again* (pol. spróbuj ponownie). Po znalezieniu i dopasowaniu wszystkich elementów rozlegają się brawa oraz słychać gratulacje po angielsku, np. *congratulations!* (pol. gratulacje).

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego

CEL OPERACYJNY DZIECKO:	ZADANIA DO WYKONANIA	SŁOWA ANGIELSKIE WYKORZYSTANE W GRZE	TŁUMACZENIE NA JĘZYK POLSKI
<ul style="list-style-type: none"> • Wybiera ikonę w dole ekranu. • Słucha nazwy elementów przedstawionych na obrazkach. • Powtarza nazwy tych elementów. • Odszukuje identyczny lub ukryty element w scenie głównej. • Przesuwa ikonę z dolnego paska ekranu w odpowiednie miejsce w scenie głównej. 	<ul style="list-style-type: none"> • Naciśnięcie ikon w dolnym pasku ekranu. • Wysłuchanie nazw roślin i zwierząt. • Powtórzenie nazw przedstawionych elementów. • Odszukanie w części głównej ekranu elementów występujących w dolnym pasku. • Przeciągnięcie ikon z dolnego paska ekranu i dopasowanie ich do elementów w scenie głównej. • Odszukanie wszystkich ukrytych elementów w scenie głównej. • Ponowne przejście gry po naciśnięciu ikony w prawym górnym rogu ekranu. 	stone	kamień
		cone	szyszka
		branch	gałąź
		toadstool	muchomor
		anthill	mrowisko
		spider	pająk
		fox	lis
		roe deer	sarna
		woodpecker	dzięcioł
		squirrel	wiewiórka
		beetle	żuk
jay	sójka		

WSKAZÓWKI DLA NAUCZYCIELA

1. Zanim dzieci rozpoczną przesuwanie elementów z dolnego paska ekranu, powinny mieć możliwość wysłuchania ich nazw po kliknięciu na poszczególne ikony.
2. Dzieci mogą eksperymentować z grą, oswajając się zarówno z jej działaniem, jak i zasadami.
3. W przedszkolu dzieci powinny mieć możliwość podchodzenia do tablicy interaktywnej i samodzielnego przesuwania ikon z dolnego paska do centralnej części ekranu.
4. Jeśli opanowanie ruchu przesuwania ikony sprawia dzieciom trudność, nauczyciel powinien zademonstrować działanie gry.
5. Po prawidłowym przeciągnięciu i odszukaniu wszystkich elementów gra może być kontynuowana po naciśnięciu odpowiedniej ikony w prawym górnym rogu ekranu.
6. W przypadku problemów z wymową słówek angielskich można wykorzystać jeden z dobrych słowników internetowych.